

Sosyolojik Düşün 2002, cilt 1, sayı 1	SOSYOLOJİK DÜŞÜN ISSN: e-ISSN: 2587-2699
	Yıl : 8 Cilt: 8 Sayı : 3 Kasım 2023 Yayın Geliş Tarihi: 24.09.2023 Yayına Kabul Tarihi: 29.11.2023 DOI Numarası: https://doi.org/10.37991/sosdus.1365573 Makale Türü: Derleme Makale/ Review Article Atıf/Citation: Gülcan, E. (2023). Osmanlı Devleti'nde Sosyal Güvenliğin Sağlanması Ahi Teşkilatının Rolü. <i>Sosyolojik Düşün</i>, 8 (3), 447-469.

OSMANLI DEVLETİ'NDE SOSYAL GÜVENLİĞİN SAĞLANMASINDA AHI TEŞKİLATININ ROLÜ

Erhan GÜLCAN*

Öz

Ahilik, Türk örf ve adetlerinden ve İslam dininin öğretilerinden etkilenecek bir mesleğin kurallarını belirleyen ve bu kurallara göre ekonomik işlevişi yerine getiren örgütlenmelerdir. Ahi teşkilatları toplumun gereksinim duyduğu mal ve hizmetleri kendi içerisinde çırak, kalfa ve usta biçiminde belirli bir hiyerarşiye göre üretmişlerdir. 13. yüzyıldan itibaren fütüvvet anlayışı çerçevesinde Anadolu'nun Türkleşmesinde etkin bir rol oynayan Ahi teşkilatları Selçuklu Devleti ve Osmanlı Devleti dönemlerinde Anadolu'da ekonomik, sosyal ve siyasal işlevleri olan örgütler olarak varlığını güçlü biçimde göstermiştir. Ahi teşkilatları toplumun gereksinim duyduğu sosyal güvenlik işlevlerini de yerine getirmiştir. Bu sosyal korumayı hem mesleki düzeyde hem de toplumsal düzeyde sağlamıştır. Ayrıca bu teşkilatlar faaliyet gösterdikleri şehir ve kasabalarda, gereksinim içinde olan yoksullara yardım, yolcu ve evsizlere barınma, hasta ve yaşlılara bakım ve tedavi, kimsesiz gençlere yardım ve eğitim gibi uygulamalar gerçekleştirerek toplumsal düzeyde bir sosyal güvenlik sağlamıştır. Ahi teşkilatlarının sağladığı sosyal güvenlik uygulamaları günümüz Türk Sosyal Güvenlik Sistemi'nin de temelini oluşturan uygulamalar olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ahi Teşkilatı, Sosyal Güvenlik, Orta Sandıkları, Osmanlı Devleti.

* Dr. Öğr. Üyesi, Mersin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, erhanglc@gmail.com, Mersin/Türkiye

THE ROLE OF AHI ORGANIZATION IN ENSURING SOCIAL SECURITY IN THE OTTOMAN EMPIRE

Abstract

Akhism is an organization that determines the rules of a profession, influenced by Turkish customs and traditions and the teachings of the Islamic religion, and carries out economic functioning according to these rules. Ahi organizations produced the goods and services needed by the society according to a certain hierarchy in the form of apprentices, journeymen and masters. Ahi organizations, which have played an active role in the Turkification of Anatolia within the framework of the futuwwa concept since the 13th century, have strongly demonstrated their presence as organizations with economic, social and political functions in Anatolia during the Seljuk State and Ottoman Empire periods. Ahi organizations also fulfilled the social security functions needed by the society. They provided this social protection both at the professional and societal levels. In addition, these organizations have provided social security at a social level in the cities and towns where they operate, by providing assistance to the poor in need, sheltering travelers and the homeless, care and treatment for the sick and elderly, aid and education to orphaned youth. The social security practices provided by Ahi organizations have become the basis of today's Turkish Social Security System.

Keywords: *Ahi Organization, Social Security, Central Funds, Ottoman Empire.*

1. Giriş

13. yüzyıldan sonra Türklerin Anadolu'ya yerleşmeleriyle birlikte mal ve hizmet gereksinimleri de artmış, bu gereksinimi karşılayacak esnaf ve meslek erbapları da artmıştır. Mesleklerin belirli bir düzen içerisinde ifa edilmesi için kurallar oluşmaya başlamış, her meslek kendi içinde örgütlenme yoluna giderek Ahi teşkilatları kurulmuştur. Bu teşkilatın ilk örneği; debbağlık mesleğinde Ahi piri Ahi Evran tarafından kurulmuş, zamanla tüm mesleklerde yaygınlaşarak tekel

oluşturulmuştur. Böylece, toplumun ve pazarın gereksinimlerini karşılayacak bir örgütlenme meydana gelmiştir.

Çalışmada öncelikle Ahi kavramının içeriği ile birlikte Ahi düşüncesinin dayandığı temeller açıklanmıştır. Ahi teşkilatlarının ortaya çıktığı coğrafya, tarihsel dönem ve koşulların önemi nedeniyle Ahi teşkilatlarının oluşumunu sağlayan arka plan açıklanmaya çalışılmıştır. Ahi teşkilatlarının bu zamansal ve mekânsal arka planının yanı sıra, Türk örf-adetleri, İslam öğretisi ve Anadolu irfanı gibi düşünce yapıları da açıklanmıştır. Bu anlamda, Ahi teşkilatlarındaki fütüvvet hareketinin; ekonomik, toplumsal ve siyasal işlevlerinin çerçevesini oluşturduğu belirtilmiştir.

Çalışmanın amacı; öncelikle Ahi teşkilatlarının işlevlerini ortaya koymaktır. Ahi teşkilatlarının ekonomik işlevlerinin yanı sıra, toplumsal ve siyasal işlevleri de bulunmaktadır. Çalışmada bunlar; piyasayı düzenlemek, meslek ahlakının ve üretimin sürekliliğini sağlamak, savaşlarda ordunun ihtiyaçlarını ve güvenliği sağlamak, toplumsal düzeni ve kaynaşmayı sağlamak olarak belirlenmiştir.

Çalışmada Ahi teşkilatlarının önemli işlevlerinden biri de sosyal güvenliği sağlamak olarak öne sürülmüştür. Ahi teşkilatlarının sosyal güvenlik işlevi ile modern sosyal güvenlik sistemleri arasında bağ kurmak amacıyla önce bu teşkilatların sağladıkları sosyal güvenlik uygulamaları anlatılmıştır. Ardından Ahi teşkilatlarının ve modern sosyal sigorta tekniğinin sosyal riskleri karşılamak için oluşturdukları finansman yapıları arasındaki bağ anlatılmaya çalışılmıştır.

2. AHİLİK: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Ahiliğin kavramsal çerçevesi iki açıdan incelenmektedir. İlk olarak Ahilik ve Ahi teşkilatlarının içeriği açıklanmaktadır. İkinci olarak Ahi teşkilatlarının ortaya çıkış ve gelişim sürecinin arka planı incelenmektedir.

2.1. İçerik

Ahi kelimesinin tanımına ilişkin iki farklı görüş bulunmaktadır. Bunlardan ilkinde göre, Ahi kelimesi Arapça “*erkek kardeşim*” anlamına gelmektedir. Bir diğer görüş ise, eski Türk eserlerinde yer alan Akı kelimesindeki “k” harfinin zamanla yumuşayarak “h” harfine dönüşmesidir. Bu görüşe göre de Ahi; cömert, eli açık anlamına gelmektedir. Her iki görüşün doğruluğu koşutluğunda Ahi iki farklı kültürün etkileşimi sonucu ortaya çıkan bir kavram haline gelmiştir. Ahi kelimesinin anlamının yanı sıra, kurumsal değişim süreci de oldukça önem taşımaktadır (Kaçanoğlu, 2021: 152).

Ahilik, bir mesleğe bağlı ve bir arada yaşayan insanlar arasında ekonomik, sosyal ve kültürel düzeni sağlamak amacıyla kurulan bir teşkilattir. Anadolu’da 13. Yüzyıldan itibaren belirli kurallara bağlı olarak faaliyet gösteren esnaf ve sanatkarlar birliğini ifade etmektedir. Anadolu’da Ahi, evlenmemiş, zanaat sahibi gençlerden seçilmekte ve bu kişi önder olarak yönetimindeki birliği temsil etmektedir. Bu kişinin içinde bulunduğu harekete de “fütüvvet” denilmektedir (Arslan ve Şanlı, 2013:16; Kaçanoğlu, 2021: 152-153; Yücel vd., 2019:195-196).

Fütüvvet anlayışında üretici ve faydalı sanat sahibi kimselere Ahi denilmektedir. Türk örf ve adetlerine dayanan Ahilik, aynı zamanda İslamiyete dayalı mesleki birliktir. Bu anlamda her iki tarafın da bağdaştığı fütüvvet ahlak ve dayanışmasına dayalı bir esnaf teşkilatı olarak Türk tarihinde yerini almıştır. Ahilik, Fatih dönemi öncesi esnaf birliklerinin yönetim işlerini gerçekleştirdiği bir teşkilat olmasının yanı sıra, siyasi bir güce de sahiptir. Ahiliğin ilkeleri, içeriği, ahlaki ve ticari çerçevesi fütüvvetname adı verilen kitaplarda yazılmıştır. Anadolu’da şehir ve kasabalarda örgütlenerek esnaf ve çeşitli meslek erbaplarının uyması gereken kuralları, gereksinimleri ve insan gücünü tesis etmiştir (Şen, 2002: 26; Yücel vd., 2019: 195).

Sanayi Devrimi öncesi için düzenlenmesinde ve organizasyonunda Avrupa ülkelerindeki duruma benzer olarak, Anadolu'da da esnaf örgütleri büyük bir rol oynamıştır. Başlangıçta ekonomik nedenlerle ortaya çıkan mesleki örgütler veya esnaf örgütleri Ahilik adında yaygınlaşmıştır (Özcan, 2006, 41). Ancak Batıda ortaya çıkan örgütlenmelerden farklı olarak Ahi teşkilatlarında din önemli bir yer edinmiş, en önemli şart olarak da Müslüman olmak aranmıştır. Bu nedenle Anadolu'nun Türkleşmesi ve Müslüman olması ile paralel olarak Ahilik teşkilatları da yaygınlaşmıştır. Ahi teşkilatları en başta debbağ olmak üzere toplumun gereksinim duyduğu diğer meslek dallarına göre teşkilatlanmıştır (Arslan ve Şanlı, 2013: 16; Kaçanoğlu, 2021: 152).

2.2. Ahi Teşkilatının Oluşumunda Arka Plan

Osmanlı Devleti'nde toplum iki yapıdan oluşmaktaydı. Bunlardan ilki yöneten sınıf yani askerler iken, ikincisi yönetilenlerdir. Yönetilenlere reaya adı verilmekteydi. Asker sınıfının dışındakiler yani reaya; şehirliler, kasabalılar ve köylüler olmak üzere yerleşik olanlar ile yerleşik olmayan göçer aşiretlerden oluşmaktaydı. Bunların ortak özelliği vergi vermeleriydi. Şehir ve kasabalarda tarım-dışı ekonomik faaliyetler olarak adlandırılan ticaret, zanaat ve çeşitli mesleki faaliyetleri yürüten kimseler esnaf olarak anılmaktaydı. Reaya içinde tarımsal faaliyet yapan köylüler ve konargöçerler oldukça fazla idi. Bu nedenle Osmanlı tebaasının çoğunluğu tarımla uğraşmaktaydı (Şen, 2002: 19. 20). Ancak, Anadolu'da özel mülkiyet kısmen geçerli olsa da toprak aslen hanedana aitti, Rumeli'de ise bu mülkiyetin istisnaları yoktu. Toprağı işletmede has, tımar, zeamet gibi uygulamalar babadan oğula geçmekte, ancak işletilmediği durumlarda devlet el değiştirtip tarım sistemin sürekliliği sağlanmaya çalışılmaktaydı. Osmanlı bir tarım toplumu olduğundan devletin topraktan aldığı vergiler, toplam vergilerin önemli bir kısmını oluşturmaktaydı. Tarımın bu

şekilde yaygın olması, Osmanlı'da ticaretin de gelişmesinin başlıca nedenlerinden biri olmuştur (Önsal, 2010: 25-26).

Ahi teşkilatlarında çeşitli meslek erbapları ve esnaflar örgütlenmiş, zamanla tüccarların da bu teşkilatlara katıldığı görülmüştür. Ahi teşkilatları kendi içinde belirlenen kuralların yanı sıra, devletin belirlediği kurallara göre de denetlenmiştir. Batıda lonca, doğuda ise fütüvvet örgütlerinden esinlenerek oluştuğu öne sürülmesine karşın, aslında Türk örf-adetleri ve İslam inancı ile bağdaşan bir düşünce ile Anadolu'da örgütlü bir yapı oluşturmuşlardır (Önsal, 2010: 25-26).

Ahi teşkilatları, Anadolu'da önemli bir irfan hareketi olarak kendini göstermiştir. Kırşehir'de kurulan ilk Ahi teşkilatları Anadolu'nun içinde bulunduğu zor ve kötü günlerde önemli ekonomik, sosyal ve siyasal görevler üstlenmiştir. Ayrıca, Şeyh Nasıruddin Ahi Evran önderliğindeki Ahi teşkilatları Anadolu'da Moğol akınlarına karşı önemli mücadeleler göstermiştir (Turan ve Gümüş, 2015: 599).

3. AHİLİK TEŞKİLATININ EKONOMİK, SOSYAL VE SİYASAL İŞLEVLERİ

3.1. Piyasayı Düzenlemek

Kapitalist ideoloji ve bu ideolojinin temeli olan rekabetçilik ve maksimum kara dayalı ekonomik işleyiş Ahilik ve Ahi kültürüyle taban tabana zıttır. Bireysel kazanç kapitalist sistemde önemli iken, Ahilikte toplumun çıkarı ve toplumsal fayda önemli olmaktadır. Ahilikte bireysel çatışmalar, serbest kazanç, belirli örgütten ya da kuraldan muaf olma söz konusu olmayıp aksine bir topluma ait olma ve toplumsal adalet, barış ve düzene bağlı olma düşüncesi hakim olmaktadır. Böylece, toplumdaki bireyler arasında çatışmalar, meslek uyumsuzluğu, kuralsızlık ve bir toplumu bozacak olumsuzluklar yer almamaktadır (Özdemir, 2021: 106).

Ahi teşkilatı bir mal ya da hizmet piyasasında fiyat, miktar ve kalite gibi temel koşulların tek belirleyicisi konumundadır. Bu nedenle Ahilik teşkilatı belirlediği koşullara bağlı olarak her Ahinin üretimini mesleki ölçütlere bağlı olarak denetlemekte, denetleme sonucunun olumsuz olması durumunda ilgili kimsenin meslekle bağlı kesilmektedir. Ayrıca, Ahilik teşkilatına ve ahlakına bağlı olarak üretim yapan zanaatkar için ürünün önemi ekonomik değerinin ötesindedir. Ürünün kalitesi, fiyatı ve miktarı serbest piyasa temelinde değil, Ahilik nizamı içinde belirlenmektedir. Üretilen ürünlerin kaliteli olma zorunluluğu temelde iki nedene dayandırılmaktadır. İlki; ürün, üreten kişinin mesleki ahlakını yansıttığından, doğrudan kişiyi bağlamaktadır. İkincisi; Ahi teşkilatının kendi kural ve denetim mekanizmaları olduğundan belirli bir standartta üretilmelidir. Aksi durumda meslekten ihraca kadar yaptırımlar olabilmektedir (Gün, 2019: 216, 218; Mamuti, 2013: 241). Ayrıca, ahiler ekonomik faaliyette buldukları mesleklerde tekel durumundadır (Arslan ve Şanlı, 2013: 26).

Ahi teşkilatlarında piyasayı düzenlemek ve sermaye birikimini sağlayabilmek için Orta Sandıkları kurulmuştur. Teşkilat üyesi olan her bir Ahinin kazancı, sadece kendisine ait değildi. Orta Sandıklarında biriken para Ahi teşkilatının sermayesi sayılmaktaydı. Bu sermaye, hammadde ve üretim araçları alma, tezgah kurma gibi giderlerin karşılanmasında kullanılmakta, böylece yeni ekonomik faaliyete katılacak üyeler desteklenmekteydi (Turan ve Gümüş, 2015: 600).

3.2. Meslek Ahlakını ve Üretimin Sürekliliğini Sağlamak

Ahi teşkilatı tekke ve zaviyelerden oluştuğundan mesleğe girecekler aynı zamanda Ahi müridi olarak kabul edilmektedir. Mesleğe çırak olarak başlarlar, geleneksel olarak Ahi tıraşı olurlar, şalvar giyerler ve kuşak bağlarlardı. Ahilik ile bağdaşmayacak küfür, kavga, yalan söyleme, hileli mal satma gibi olaylara karışanlar Ahi olamazdı ve mesleğe girmeden tövbe ettirilirdi (Şişman, 2013: 42). Ahi Fütüvvetnamelerinin bazılarında esnaf, sanatkâr ve meslek sahiplerinin

yanında, toplum tarafından önde olan ya da bulunduğu yerde önemli görevlerde bulunan kadı, vaiz gibi kişilerin de Ahi teşkilatlarının üyesi oldukları görülmekteydi (Arslan ve Şanlı, 2013: 20).

Ahilik teşkilatında yer alan kalfa ve çıraklara işyerinde mesleki talim ve terbiye verilmekte iken, iş dışında kalan zamanda ise Ahi konuk evlerinde ahlaki eğitim verilmektedir. Böylece, meslekte bulunanların dayanışma ve bağlılık içerisinde olmasına dayalı olarak çağdaşı olan Bizans sanatkarlarıyla rekabet edebilmeleri sağlanmıştır. Ahilikte her mesleğin farklı ilkeleri olmakla birlikte dini kurallara ve Türk örf-adetlerine göre yeknesak bir meslek-içi eğitim kuralları da olmaktadır. Ayrıca, Ahilik teşkilatları gençlerin eğitiminin nasıl olması gerektiğine ilişkin olarak çağımıza da ışık tutmaktadır. Gençlerin her şeyden önce bir iş ve meslek edinmesi düsturu, günümüz mesleki eğitim sistemlerinin belirlenmesine bir örnektir (Mamuti, 2013: 240; Arslan ve Şanlı, 2013: 20).

Ahi teşkilatının bünyesinde yer almak için birtakım ölçütler bulunmaktadır. Bunlar (Arslan ve Şanlı, 2013: 20; Yücel vd., 2019: 198, 199):

- i. Her Ahinin emeğini değerlendireceği bir sanatı olmalıdır.
- ii. Herkes her mesleğe Ahi olarak giremez, o mesleğin gerektirdiği yeteneklere sahip olmalıdır.
- iii. Ahi dürüst olmalı, hileli işlerde bulunmamalı ve doğru olmalı, emeğiyle hak ettiği kadarını kazanma yoluna sapmamalıdır.
- iv. Ahilikte her işin piri vardır. Ahiden bu piri, ustalarına ve üstatlara içten bağlı olması beklenmektedir.
- v. Ahi kazancından geçimi için gerekli parayı ayırmalı, kalanını ise gerekli görülen yerlerde değerlendirmelidir.

Ahiler, faaliyette buldukları şehir ya da kasabada yer alan Ahi babasının yetkilendirmesi ile izin ve yeterlilik belgeleri ile mesleklerini icra ederler. Ahi teşkilatlanmasında yer alan her bir mesleğin işleyişine ilişkin kurallar, sonradan Osmanlı Devleti'nde kanunnamelere de kaynaklık etmiştir (Arslan ve Şanlı, 2013: 22).

3.3. Savaşlarda Ordunun İhtiyaçlarını ve Güvenliği Sağlamak

Ahi teşkilatları hem Selçuklu hem de Osmanlı Devleti'nde ordu sefere çıktığında çeşitli askeri görevler almaktaydı. Ahiler seferlerde kasap, arpacı, ekmekçi, nalbant, bakkal, semerci, berber, aşçı gibi görevlerde bulunmaktaydı. Aynı zamanda Ahi teşkilatları kendi içinde "ordu akçesi" denilen bir fon oluşturarak ordunun gereksinimlerini bu fondan karşılamaktaydı (Arslan ve Şanlı, 2013: 22).

Osmanlı Beyliği'nin kuruluşundan itibaren fütuhata başarmak için Ahiler askeri faaliyetlere destek vererek ordunun gereksinim duyduğu yardımları ve lojistik desteği sağlamayı ve dini düşünceleri yaymayı kendilerine görev addetmişlerdi. Bu yerleşim yerlerinde kendi örgütlenmelerini dergah ve zaviyeler aracılığı ile gerçekleştirmişlerdir. Ancak, Osmanlı Beyliği bir devlet haline geldiğinde özellikle II. Murat ve Fatih Sultan Mehmet dönemlerinde Ahi teşkilatları daha kurumsal bir nitelik kazanmış, dini yayma görevi biraz işlevsizleştirilerek mesleki teşkilatlanma olarak devam etmiştir (Şişman, 2013: 42).

Bu anlamda, Ahi teşkilatları Osmanlı Devleti'ne geçiş döneminde Anadolu'da idari boşluğun tamamlanmasında etkin rol oynamışlardır. Özellikle faaliyette buldukları şehir ve kasabalarda yerel yönetim işlevi görmüş, kamu güvenliğini sağlamışlardır. Anadolu'da otorite boşluğu nedeniyle ortaya çıkan Düzmece Mustafa gibi isyanları bastırmışlardır. Böylece Ahi teşkilatları ekonomik ve sosyal yaşamın yanı sıra, kamu güvenliğini üstlenerek siyasi bir işlevi de yerine getirmişlerdir (Arslan ve Şanlı, 2013: 18, 22).

3.4. Toplumsal Düzeni ve Kaynaşmayı Sağlamak

Osmanlı Devleti'nde toplumsal yapı çeşitli kurumların bir araya gelmesiyle oluşmuştur. Devletleşme süreci geliştikçe çeşitli vakıflar kurulmuş, toprağı işleme sistemi olarak tımar sistemi geliştirilmiş ve Ahilik teşkilatı güçlenmiştir. Böylece devletin hizmet sağlama ağı gelişmiştir. Bu anlamda Ahilik, devletin yapılanmasında önemli bir kurum olmuştur. Ahilik teşkilatı kendi çıkarı yerine toplumun çıkarını korumuş, toplumsal düzeni ve kaynaşmayı kendine görev edinmiştir. Rekabet, kar elde etme hırsı yerine azla yetinen bir insan modeli oluşmuştur. Batıda beliren “homo economicus” insan kalıbı yerine, Ahilikte toplumsal düzen için kendini feda eden insan kalıbı önem kazanmıştır. Ahi teşkilatları kendi kendine yardım mekanizmasını oluşturmalarının yanı sıra, toplumsal düzenin sürdürülebilirliği için piyasada üretim ve tüketim döngüsünün adaletli biçimde oluşmasını sağlamıştır (Kaleli, 2022: 123).

Ahi teşkilatları içinde ustalık, kalfalık, çıraklık gibi mesleki unvanların kazanılması, dikey uzmanlaşmanın nasıl olacağı, bu unvanlarda kalma süresi ve çalışma koşulları çeşitli kurallara bağlanmıştır. Üretimin nasıl yapılacağı, ne üretileceği, kimin hangi miktarda üreteceği, malın kalitesi, hammaddenin nasıl temin edileceği, hangi pazarda kimlerin bu malları satabileceği vb. gibi pek çok konu belirli kurallara bağlanmıştır. Böylece günümüzün önemli sorunlarından üretim ve bölüşüm olgusu, o dönem için bir sorun olmaktan çıkarak toplumsal düzen bozulmadan devam etmiştir (Şişman, 2013: 43).

Ayrıca, Ahilik teşkilatının tekke ve zaviyelerinde kadınlara yönelik toplumsal uygulamalar da görülmektedir. Bu örneklerden biri de Ahi Evran'ın eşi olan Fatma Bacı tarafından kurulan “*Bacıyan-ı Rum (Anadolu Bacıları)*” teşkilatıdır. Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik eğitim ve yetiştirmelerin sağlanması, geleneksel el sanatlarının (halıcılık, dokuma, örgü ve nakış işleri, çadircılık, boyacılık vb.) kadınlara ve kızlara öğretilmesi sağlanarak üretimde yer alanın

toplumda da var olacağı inancı yerleştirilmeye çalışılmıştır. Kimsesiz genç kızlar himaye edilerek onların topluma katkı sağlaması amaçlanmıştır. Bu kızlar gelinlik çağlarında evlendirilmiş ve kimsesiz yaşlı kadınlara bakım gibi sosyal faaliyetlere dahil edilmiştir. Böylece Ahi teşkilatı ile birlikte Anadolu kadınının kendine olan güveni ve toplumsal yaşamda yer alması oldukça önem kazanmıştır (Turan ve Gümüş, 2015: 601).

Bacıyan-ı Rum teşkilatı Ahi teşkilatının kadın kolları gibi çalışmış, Anadolu'nun Türkleşmesinde Ahi teşkilatı gibi etkin roller üstlenmiştir. Çağdaş toplumlarda kadınların yeri tartışılırken Türk örf ve adetlerinde kadınların toplumun bir parçası olduğu bu teşkilatlanmada açıkça görülmektedir. Bu durum ile birlikte Anadolu toplumundaki Türk aile yapısı tüm çağdaşlara ve sonraki çağlara örnek oluşturmuştur (Turan ve Gümüş, 2015: 601).

4. SOSYO-EKONOMİK İŞLEV OLARAK SOSYAL GÜVENLİĞİ SAĞLAMA

Sosyal güvenlik gereksinimi insanlık tarihiyle eşzamanlıdır. Bireyin karşılaştığı geçici ya da sürekli risklerin önlenmesi veya ortadan kaldırılması gerekmektedir (Bulut, 2011: 58; Ayhan, 2012: 43). Bu bağlamda, sosyal risklerin bireyin içinde bulunduğu zaman ve mekan boyutuna göre geleneksel ya da modern kurumlar tarafından karşılanması gerekmektedir. Karşılanmayan riskler bireyin başta kendisi olmak üzere ailesine, bulunduğu topluma ve içerisinde yer aldığı siyasi yapıya zarar vermektedir.

Geleneksel sosyal güvenlik sistemlerinin oluşmasına neden olan temel gerekçe; sosyo-ekonomik risklere karşı bireyin kendi imkanlarıyla sağlayamadığı koruma ve güvencelerin toplumca sağlanmasıdır (Işık-Erol, 2014: 41-42). Modern toplum ve modern sosyal güvenlik sistemi oluşmadan önce bu sosyal güvenlik gereksinimini geleneksel kurumlar ve yapılar karşılamaya çalışmıştır. Bu

yapıların gelişmesi zamanla risklerin tanımlanması daha doğrusu karşılaşılan risklerin ayrışmasına dayanmaktadır (T.C. Başbakanlık, 2005: 30).

Sosyal güvenlik toplumda yaşanan yoksulluk ve gelirin dağıtımında adaletsizlikleri önlemeyi ve telafi etmeyi sağlayan sistemlerdir. Böylece, toplumsal huzur sağlanmış olacaktır. Geçmişte olduğu gibi bugün de bütün ülkeler toplumsal gereksinimlerini sosyal güvenlik sistemleri ile sağlamaktadır (T.C. Başbakanlık, 2005: 29).

4.1. Ahilikte Sosyal Koruma

Osmanlı Devleti'nde sosyal güvenlik üç kurumsal yapı ile sağlanmaktadır. Bunlar aile, vakıflar ve mesleki teşkilatlardır. Osmanlı Devleti'nde, Batıda olduğu gibi sosyal güvenlik karşılıklı yardımlaşma anlayışı ile başlamış, bu üç yapı sayesinde toplumun sosyal güvenlik gereksinimi karşılanmıştır (Şen, 2002: 22).

Osmanlı Devleti'nde geleneksel koruma teknikleri bireysel tasarruflara ve başkalarının katılımını gerektiren toplu koruma yöntemlerinden oluşmaktadır. Toplu koruma yöntemlerinden en yaygını ise aile yardımlaşmasıdır (Fırat, 2016: 317, 318; Koç, 2006: 91; Tuncay ve Ekmekçi, 2017: 11-12).

Toplumda aileler hastalık, malullük, yaşlılık ve yoksulluk gibi sosyal risklerle karşılaşan kişiler ile bakıma ve yardıma muhtaç olanları korumaktaydı. Bu korumanın kapsamı ailenin büyüklüğü ile orantılı idi. Ayrıca, aile yardımlaşmasının dışında komşuluk anlayışı çerçevesinde de muhtaç kimselere yardımlar yapılmaktaydı (Bayri, 2013: 19; Altan, 2008: 65).

Osmanlı Devleti'nde oluşan sosyal güvenliğin ikinci yapısı; genelde devlet tarafından oluşturulmuş ve çok yaygın olarak kullanılan vakıflardır. Her amaca yönelik çeşitli vakıflar kurulmuştur. Sosyal güvenlik açısından değerlendirildiğinde, Avarız (Kaza) Vakıfları muhtaç ve korunması gerekli olan

kesimlere sosyal yardım yapmakta ve bu dönemde önemli bir boşluğu doldurduğu görülmektedir (Şişman, 2013: 42).

Osmanlı Devleti'nin kurumsal ve hukuksal yapılanmasının gelişimine göre geleneksel sosyal güvenlik yapılanması da gelişim göstermiştir. İslam dininin toplum içinde yoksulları koruma ve gözetme borcu, muhtaçlara yardım ve işi olmayana iş sağlanması devlete addedilen görevler arasında yer almıştır. Devlete addedilen bu görevleri yerine getirme konusunda vakıflar etkin olarak kullanılmıştır (Şen, 2002: 20).

Osmanlı Devleti'nde, Türk örf ve adetlerinin bir gereği olarak toplumdaki muhtaçlara yardım edilmesi ve kırılğan kümelerle sosyal korumanın sağlanması, aynı zamanda mesleki örgütlenme içinde ekonomik zorluklarla karşılaşan Ahilere de yardım ve destek sağlamıştır. Başlangıçta dini öğretinin gereği olarak sağlanan yardımlar, zamanla kurumsal bir nitelik kazanmıştır. Şen'e (2002: 20) göre Ahi teşkilatlarının yaptığı bu yardımlar; içeriden ve dışarıdan olarak iki yönlüdür. İçeri yönlü yapılan yardımlar mesleki örgütlenme ve dayanışma adına yapılmışken dışarı yönlü yardımlar Ahi vakıfları aracılığı ile topluma yapılmıştır.

Ahiliğin önemli yapılarından biri zaviyelerdir. Zaviyeler, eğitim faaliyetinin yanı sıra yoksullara, yolculara ve kimsesizlere aynı yardım ve konaklama sağlayan yerlerdir. Zaviyelerde sürekli olarak aş kaynamakta, ihtiyacı olan kimseler bu yapılardan işlerini almaktadır. Ahi teşkilatlarının bu yapıları göz önüne alındığında günümüzdeki sosyal yardım sağlayan sivil toplum örgütleri gibi işlevlerinin de olduğu görülmektedir. Toplumun yapı taşı aile müessesinin devamı adına evlenme çağına gelmiş genç kızların evlenmesi için Çeyiz Vakfı'ndan yardımlar sağlanmıştır. Çeyiz yardımı kurumsal olarak günümüz Türk Sosyal Güvenlik Sisteminde hala yer almaktadır. Ayrıca, günümüzde yerel yönetimlerin görevi olan karla mücadele anlamında buzlu yollara kül dökülmesini sağlayan Kül Vakfı ve evsiz kalanlar için tahsis edilmiş evler Harik-

Zegedan Vakfı tarafından sağlanmıştır (Turan ve Gümüş, 2015: 601). Böylece, Ahi teşkilatlanması günümüz sosyal politika anlayışı bağlamında sosyal gelişmenin sağlanması ve hizmetlerin sosyalleştirilmesi ile temel işlevlerini yerine getirmiştir (Gün, 2019: 216, 218).

Ahi teşkilatının sosyal güvenlik açısından başlıca amacı, karşılıklı yardımlaşma ile dayanışmanın sağlanması ve yaygınlaştırılmasıdır. Ahi teşkilatının yoksullara, yolculara ve yabancılara sofraya kurması, açları doyurması, her kimin gereksinimi varsa karşılaması temel şiarı olmuştur. Teşkilat bünyesinde yardım yapmayı ve fütüvvet anlayışını yaygınlaştırmayı kendilerine görev edinmişlerdir. Ahilerin yaptığı yardımlar bir taraftan da dinin emretmesi doğrultusunda sevap kazanmaya da dayanmaktadır. (Şen, 2002: 26-27).

Ahilik, günümüz modern sosyal güvenlik sistemlerini kapsam olarak karşılamaya da geçmiş tarihimizde geleneksel yöntemlerle risklere karşı güvence sağlayan mesleki teşkilatlanma olmasının yanı sıra, temelde sosyal yardım ve sosyal hizmet yoluyla yani günümüzün primsiz sosyal güvenlik sisteminin özelliklerini de taşımaktadır.

4.2. Ahilikte Sosyal Güvenliğin Finansmanı

Sosyal güvenlik sistemleri sosyal hizmetler, sosyal yardımlar ve sosyal sigortalara dayalı olarak oluşmaktadır (T.C. Başbakanlık, 2005, s. 29). Türkiye’de sosyal sigorta tekniği ile sosyal güvenliğin sağlanması, Avrupa’da ortaya çıkan sosyal güvenlik modellerine dayanmaktadır. Ancak benzer tekniğin Ahilik teşkilatlarında görece geçerli olduğu, üyelerin sandıklara kaynak aktardığı ve bu kaynağın çeşitli risklerin finansmanında kullanıldığı bilinmektedir. Benzer sigorta özelliği yine Avrupa ülkelerinde bulunan mesleki teşkilatlarda da görülmüştür (Tuncay ve Ekmekçi, 2017: 17, 23, 85; Şen, 2002: 30-31).

Ahi teşkilatı doğum, ölüm, evlenme, hastalık ve işsizlik gibi risklerde üyelerine ve üyelerinin ailelerine aynı ve nakdi sosyal yardımda bulunmak üzere Orta Sandıkları kurarak sosyal güvenlik gereksinimlerini karşılamıştır. Böylece, Ahiler hastalık, kaza, yaşlanma ve ölüm gibi risklerle karşılaştıklarında faizsiz para alabilecekleri Orta Sandıklarından kendilerine gelir transferi sağlamıştır (Yaşar, 2012: 3; Tuncay ve Ekmekçi, 2017: 85).

Orta Sandıkları aracılığı ile Ahi teşkilatları yaşlılık, malullük gibi durumlarda ekonomik etkinliğini kaybeden üyelerinin insana yaraşır bir yaşam sürmesini sağlayarak, sosyal güvenliğin temel amacını yerine getirmiştir. Ahi maluliyet nedeniyle çalışmadığında, doğal afetlerde işini yürütemediğinde, hammadde ve geçim sıkıntısı çektiğinde, öldüğünde bakmakla yükümlü olduklarına bu sandıklar aynı ve nakdi yardım yaparak mali destek sağlamıştır. Böylece, Ahi teşkilatlarında sosyal güvenliğin *"bireyi koruma ilkesi"* yerine getirilmiştir (Özdemir, 2021: 105; Turan ve Gümüş, 2015: 602).

Ahi teşkilatının etkin olduğu şehir ve kasabalarda sandıklar her meslek kolu için ayrı ayrı kurulmuştur. Orta Sandığı, *"esnaf şeyhinin yönetiminde, kethüda ve yiğitbaşı gözetim ve denetimi altında faaliyetlerini"* sürdürmüştür. Ahilik teşkilatları, Orta Sandıklarından ek gelir sağlama ve teşkilatın ekonomik büyümesini sağlama gibi ticari kaygılar taşımamaktadır. Böylece, bu sandıklar sosyal yardımlaşmayı ve sosyal güvenliği sağlama aracı olarak kullanılmıştır (Özdemir, 2021: 99). Aynı zamanda bu sandıklar sosyal güvenlik için finansman sağlamanın yanı sıra üyelerini faizden ve tefecilerden de korumuştur (Işık-Erol, 2017: 63-65).

Ahi teşkilatlarında Orta Sandıkların önemli bir kısmını oluşturan Teavün Sandığı, meslek içi yardımlaşmayı sağlayan ve toplumda gereksinim duyulan risklere karşı kaynak aktaran bir fon haline gelmiştir (Işık-Erol, 2017: 63-65). Şehirlerde aşevlerine finansman kaynağı da sağlayan Teavün Sandıklarının gelirleri

dönemsel olarak usta ve kalfalar tarafından ödenen primler ve çıraklıktan kalfalığa geçişte alınan harçlar aracılığıyla sağlanmaktadır. Sandıkların finansmanına devletin dahil olmadığı, yapılan yardım ve hizmetlerin özerk bir yapıya sahip Ahi teşkilatı ile gerçekleşmesi, bu teşkilatın kurumsal yapısının gücünü göstermektedir (Gün, 2019: 219-220).

Anadolu'da Ahi teşkilatlarının kurduğu Orta Sandıkları ile Anadolu'nun sosyo-kültürel yapısı arasında yakın bir ilişki vardır. Orta Sandıkları, Türk esnafın kurdukları "Esnaf vakfı", "Esnaf sandığı", "Avarız sandığı" ve "Esnaf kesesi" adındaki yardım sandıklarına benzemektedir. Bütün bu sandıklar karşılıklı yardımlaşmayı sağlayarak sosyal güvenlik işlevini yerine getirmiştir. Aynı zamanda Anadolu'da Türk ve Müslümanların kurduğu Ahi teşkilatının yardımlaşma sistemi İslam anlayışını yansıtmıştır. Böylece dini öğretiler ile Ahilik öğretileri paralellik taşımaktadır (Özdemir, 2021: 101-102).

Orta Sandıklarında toplanan para çeşitli giderler için kalem kalem ayrılmıştır. Örneğin yoksul ve yolcuların aşevleri ve barınması için ayrı bir bütçe, esnafın hammadde gereksinimi için ayrı bir bütçe, cenaze ve defin için de ayrı bir bütçe ayrılmıştır. Ayrıca savaş döneminde modern sosyal güvenlik sistemlerinde olağan dışı durumlarda ayrılan yedek akçeler gibi "iane vergileri" (İâne-i cihâdiye) sandıklardan karşılanmaktadır. Ayrıca, toplumun yararlandığı cami, tekke, okul gibi çeşitli yapıların giderleri de Orta Sandıklarından karşılanmaktadır (Özdemir, 2021: 103).

Sosyal risklere karşı sandıklarda toplanan para ile sosyal güvenlik teknikleri için örnek oluşturan Ahi teşkilatları, Avrupa'daki sosyal sigorta tekniği ile oluşturulan uygulamalarda olduğu gibi karşılıklı yardımlaşma ve dayanışma sağlamaktadır (Yaşar, 2012: 3). Orta Sandıklarında bir kaza sonucu işgöremez olanlara sosyal yardımlar yapılması malulen emekliliği; yaşlılık nedeniyle çalışamaz durumda yapılan sosyal yardımlar emekliliği; pazar koşulları nedeniyle iş yapamayana

gelir desteği işsizlik ödemelerini çağrıştırmaktadır. Böylece, Ahilik teşkilatlarının sağladığı sosyal güvenlik modeli, modern Türk Sosyal Güvenlik Sistemimizin; Orta Sandıkları da modern fon yöntemlerinin öncülü olmuştur (Özdemir, 2021: 105).

5. SONUÇ

13. yüzyıldan itibaren Anadolu'da mesleki örgütlenme biçiminde oluşan Ahi teşkilatları, başlangıçta debbağlık mesleği etrafında birleşmiş, zamanla toplumun gereksinim duyduğu tüm mesleklere yönelik örgütlenmesini gerçekleştirmiştir. Ahi teşkilatları Anadolu'da şehir ve kasabalarda örgütlenmiş, buldukları yerlerde ekonomik, sosyal ve siyasal işlevleri yerine getiren örgütler haline gelmişlerdir. Bu örgütler kendi kuralları ve işleyişleri çerçevesinde mesleki yapılanmalarını gerçekleştirmiştir. Her Ahi teşkilatı mesleğe giriş, mesleğin icrası ve meslekten çıkış kurallarını belirlemiştir. Gençler yeteneklerine göre belirli bir meslekte ilk aşama olan çıraklıktan başlayarak dikey hiyerarşik örgütlenmede kalfalık ve ustalık aşamalarına gelebilmektedir. Ahi teşkilatlarında tüm meslekler ve unvanlar, yetenek ve yeterliliğe göre belirlenmiş ve belgelendirilmiştir.

Ahi teşkilatlarının önemi, sağladığı işlevlerle ilgilidir. Ortaya çıktığı ve geliştiği dönem ve coğrafya düşünüldüğünde, Ahi teşkilatlarının zor koşulların bir sonucu olarak oluştuğu çalışmada tespit edilmiştir. Anadolu'da Ahi teşkilatlarının güçlü olduğu ya da diğer bir deyişle etkinliğinin arttığı dönemde siyasi otorite boşluğunun arttığı, Ahi teşkilatlarının gücünün azaldığı dönemlerde ise siyasi otoritenin güçlü ve baskın olduğu görülmüştür. Ahi teşkilatlarının Fatih Sultan Mehmet dönemi sonrasında etkinliklerinin giderek azaldığı görülmüştür. Ahi teşkilatlarının etkinliklerinin zaman zaman artmasına veya azalmasına rağmen çok önemli işlevleri yerine getirmiştir. Ahi teşkilatlarının ekonomik işlevleri ve piyasa anlayışı, günümüz kapitalist piyasa mantığının tam zıttıdır. Ahi

teşkilatlarında toplumsal fayda önemli iken, günümüz kapitalist piyasa anlayışında bireyin çıkarı önemlidir.

Çalışmada Ahi teşkilatlarının, sosyal güvenlik sağlayan mesleki örgütlenmeler olduğu belirtilmiş ve sağladığı sosyal korumanın ise günümüz modern tekniklerinden sosyal sigortaya benzediği tespit edilmiştir. Bu benzerlik iki noktada belirlenmiştir. Bunlardan ilki, Ahi teşkilatlarının sosyal sigorta yöntemine benzer yapı ile sağladığı sosyal güvenlik, mesleki hiyerarşiye dayanmaktadır. Ahi teşkilatının üyesi ve sosyal sigorta sistemlerindeki sigortalı, herhangi bir sosyal riskle karşılaştığında bulunduğu mesleki hiyerarşiye göre korunmaktadır. İkinci benzer nokta ise, Ahi teşkilatları ile sosyal sigorta, finansman yönünden benzemektedir. Ahi teşkilatları Orta Sandıkları ile sosyal güvenliğin finansmanını sağlamaktadır. Orta sandıklarında ve sosyal sigortada katkı sağlaması gerekenler, elde ettiği gelire göre pay vermektedir. Bu benzerliklerin yanı sıra, Ahi teşkilatlarının Orta Sandıklarında toplanan paralar, sadece meslek içinde gereksinim ve sosyal risklerin karşılanmasında değil, toplumun sosyal güvenlik gereksinimleri için de kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda çalışmada, Ahi teşkilatlarında yüzyıllardır uygulanan sosyal güvenlik uygulamalarının Türk Sosyal Güvenlik Sistemimizin uygulamalarına örnek oluşturduğu tespit edilmiştir.

Çıkar Çatışması Bildirimi:

Yazarın, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Destek/Finansman Bilgileri:

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı:

Bu araştırma için etik kurul kararına ihtiyaç yoktur.

KAYNAKÇA

Arslan, R. ve Şanlı, D. (2013). "Osmanlı Devleti'nde Bir Esnaf Örgütlenmesi Olarak Lonca Teşkilatı". Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 4 (7): 15-30.

Ayhan, A. (2012). "Sosyal Güvenlik Kavramı ve Sosyal Güvenlik İlkeleri". Sosyal Güvenlik Dergisi, 1 (1): 41-55.

Bayri, O. (2013). "Türkiye'de Sosyal Güvenlik Sisteminin Kurum ve Kapsam Olarak Gelişimi ve Sosyal Güvenlik Adaleti". Sosyal Güvenlik Dergisi, 3 (2): 18-66.

Bulut, M. (2011). "Sosyal Güvenlik Sistemlerinde Sosyal Yardım Yaklaşımı ve Türkiye'de Durum". Yardım ve Dayanışma Dergisi, 2 (3): 57-64.

Fırat, M. S. (2016). "Türkiye'de Sosyal Güvenlik Kurumu Bütçesi ve Sosyal Güvenlik Açıkları". TBB Dergisi, (127): 317-338,

Gün, S. (2019). "Ahilik ve Sosyal Politik Anlamı Üzerine". Yönetim ve Çalışma Dergisi, 3(2): 216-222.

Işık-Erol, S. (2014). "Türkiye'de Sosyal Güvenlik Sisteminin Sorunları ve Sosyal Güvenlik Ahlakı". KAMU-İŞ, 13 (3): 37-70.

Kaçanoğlu, M. (2021). "Kapitalizm ve Ahilik Tartışmalarında İslam İktisadının Yeri". Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi: Fütüvvet, Ahilik ve İktisadi Hayat Özel Sayısı, 5: 150-170.

- Kaleli, H. (2022). "Osmanlı Toplumunda Sosyal Güvenlik ve Ahi Sandığı". *Uygulamalı Sosyal Bilimler ve Güzel Sanatlar Dergisi (SOSGÜZ)*, 4(9): 119-128.
- Koç, M. (2006). "Sosyal Güvenlik ve Beveridge Raporu". *Mali Çözüm*, (76): 90-100.
- Mamuti, A. (2013). "An Essay on Economic Values of Akhism". *Epiphany: Journal of Transdisciplinary Studies*, 6 (1): 238-246.
- Önsal, N. (2010). *Endüstri İlişkileri Notları*. Ankara: Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Yayını.
- Özdemir, R. (2021). "Bir Finansman Kurumu Olarak Orta Sandıklar". *İslami İlimler Araştırmaları Dergisi*, 10 (Aralık): 93-115.
- Şen, M. (2002). "Osmanlı Devleti'nde Sosyal Güvenlik: Ahi teşkilatları, Loncalar ve Vakıflar". *Çimento İşveren Dergisi*, 16 (6): 18-40, <https://www.ceis.org.tr/dergiDocs/makale33.pdf>, (06.07.2018).
- Şişman, Y. (2013). *Çalışma İlişkilerinin Türkiye'deki ve Dünya'daki Tarihsel Gelişimi, Çalışma İlişkileri*. Ed.: Deniz Kağnıcıoğlu, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2550, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1520, Eskişehir.
- T.C. Başbakanlık. (2005). *Sosyal Güvenlik Reformu: Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma: 9, Ankara: Başbakanlık Ysyınları.
- Tuncay, A. C. ve Ekmekçi, Ö. (2017). *Sosyal Güvenlik Hukuku*. 19. Baskı. İstanbul: Beta yayınları.

Turan, A. ve Gümüş, K. S. (2015). "Türk Dünyasında Kültür, Sosyal Dayanışma ve Birlik Köprüsü Olarak Ahilik Teşkilatı ve Bu Bağlamda Türk Devletlerine Öneriler". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (41): 597-612.

Yaşar, G. (2012). *Sosyal Güvenlik Sistemi*. Atatürk Üniversitesi, Erzurum: Açıköğretim Yayınları.

Yücel, Y.K. vd. (2019). "Kapitalist Sisteme Karşı Çözüm Durağı: Ahilik Teşkilatı". *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6 (12): 194-203.

EXTENDED ABSTRACT

Regarding the meaning of the word Ahi, references are made to the words Akı (generous) in Turkish and Ahi (brother) in Arabic. Rather than what Ahi means, the meaning it has gained over time has become more important. Ahi was used for people who had the understanding of futuwwa depending on a profession. Ahilik, on the other hand, are professional organizations operating in Anatolia based on both the Islamic religion and Turkish customs and traditions. The first of the Ahi organizations is Sheikh Nasıruddin Ahi Evran, who is considered the master of the tanning profession and the master of the Ahi people. Ahi Evran ensured that each professional group was organized within itself and in solidarity, thus enabling Ahi organizations to compete with contemporary Byzantine tradesmen. In this way, Ahi organizations carried out their economic activities while also fulfilling their social and political functions. Ahi organizations have played active roles in the Turkization and Islamization of Anatolia since the 13th century, in maintaining social order in political authority gaps that occurred from time to time, and in the formation of Anatolian wisdom.

Ahi organizations are, first of all, professional organizations and each profession has a separate Ahi organization. Ahi organization provides a business organization that produces the goods and services needed in the cities or towns where they are located, prioritizing the interests of the society. It determines criteria such as the quantity, price and quality of the products required for the market. In addition, the Ahi organization determines who will carry out this production with what competence and where it will be produced. Ahi organizations, which do not leave the market alone by intervening in the

economic field within the Ahi order, create capital with the Central Funds they establish, and this capital is used for needs such as new machines, tools and raw materials for production.

Ahi organizations are organized primarily based on professional hierarchy. This hierarchy continues in the form of journeyman and master. In Ahi organizations, in-service training is provided from master to apprentice. Although this education varies in terms of the functioning of each profession, it is a holistic education with general moral rules, Turkish customs and traditions and the rules brought by Islam. In the Ahi order, every young person in the society is expected to have a profession, to be a useful individual for society, and to have mutual solidarity, trust and respect.

Ahi organizations played important social roles in both the Seljuk and Ottoman Empires. Unlike their examples in the West, Ahi organizations have stayed away from practices such as greed for profit, increasing their earnings, and using capital for interest, and have adopted the principle of using their effectiveness for the society. Thus, it set an example that the individual should be in solidarity, cohesion and mutual aid with the society. The Bacıyan-ı Rum organization, founded by Fatma Bacı, the wife of Ahi Evran, the patriarch of the Ahi order, increased their contribution to society by providing the vocational training and development of women and girls. This women's organization taught young girls and women traditional handicrafts such as carpet making, weaving, tent making and dyeing, enabling them to participate in production and thus their active participation in economic and social life.

During the Seljuk and Ottoman periods, social security needs were met by three institutional structures. The first of these is family cooperation, which provides the social security that the individual will need in case of risks he will face. The level and scope of family cooperation varies depending on the size of the family and its position in society. The second institution that provides social security is foundations. Foundations, which are institutions that provide social aid and social services established by the state, have functions such as protecting the needy in society and providing them with subsistence, in-kind and cash aid. The third institution providing social security in this period was Ahi organizations. Ahi organizations provided social security in the form of inward and outward social aid. Internal social assistance is provided to members of the professional organization who face various social risks. Social security is provided when a member of the Ahi organization encounters the risk of an accident while performing his profession, becomes disabled so that he cannot do his profession, becomes old, cannot earn an income due to illness, or his dependents are deprived of income due to death.

Ahi organizations have met the social security needs of the society in the cities or towns in the wide geographical area where they are located, with various practices. It provided in-kind aid to the hungry, foreigners and travelers by constantly boiling food in the lodges it owned. With the foundations it owns, it has provided accommodation to the homeless, aid to those who start a business, and social aid in kind and cash to the poor.

Ahi organizations provided the financing source of their social security from their Central Funds. Central Funds were created with a method similar to the social insurance technique, the fund was created with contributions/premiums collected from the participants and had an autonomous structure without any contribution from the state. The source of the Central Funds in Ahi organizations consists of various shares such as premiums received from journeymen and masters, rates taken from earnings and fees for the transition from apprenticeship to journeyman. Thus, the social security created by Ahi organizations has two important functions, in other words, two important pillars, like modern social security techniques. The first pillar is that social security systems are relatively effective in providing protection to the members of the organization and the needy segments against risks. The second pillar is to provide the financing source of protection against risks through Central Funds. Thus, Ahi organizations ensured the social security of their members by providing them with income in case of disability, unemployment, old age, illness, incapacity for work or accident. These and similar practices have set an example for our social security system.